

Skuldsanering slår mot Sverige

Publicerad: 18 maj 2010, 09.43

Skapar oro Många länders alltför stora budgetunderskott och växande statskulder skapar oro på marknaden och tvingar fram åtgärder som kommer att dämpa konjunkturen – även den svenska. Finanspolitiska rådet och finansminister Anders Borg är överens om allvaret i situationen när Anders Borg idag sätter sig i möte med EU:s finansministrar.

Finanspolitiska rådets rapport varnar för den osäkerhet som den europeiska skuldkrisen utlöst. En osäkerhet som medför att regeringen inte bör utlova fler ofinansierade utgifter.

Sverige kan också komma att påverkas av en försämrad konjunktur när skuldländerna ska strama åt sin ekonomi.

Finanspolitiska rådet har regeringens uppdrag att utvärdera finanspolitiken och den övriga ekonomiska politiken. Rådets tredje rapport innehåller ett antal synpunkter på den inhemska politiken men avstampet sker utomlands.

– Vår rapport gick till trycket före krispaketet men vår analys har ännu större relevans nu, sade Lars Calmfors, finanspolitiska rådets ordförande och professor i internationell ekonomi.

Han menar att EU:s räddningspaket har hanterat den akuta krissituationen men ”de grundläggande offentligfinansiella problemen består i Europa”. Hittills har oron gällt Grekland, Portugal och Spanien men det finns ännu större anledning att oroa sig för budgetunderskotten i USA, Storbritannien och Japan, skriver rådet.

De varnar för att ”risken är överhängande” att också dessa underskott kan utlösa reaktioner på finansmarknaderna.

Det finns bara ett sätt att lugna marknaderna och undvika fortsatt oro. Finanspolitiska rådet talar om nödvändigheten av ”kraftiga finanspolitiska åtstramningar”.

Lars Calmfors och Finanspolitiska rådet menar att både fortsatt oro på marknaderna och kraftiga åtstramningar får negativa effekter på den internationella konjunkturutvecklingen.

– Det är en väldigt stor sannolikhet för ett bakslag i den svenska konjunkturen, sade Lars Calmfors.

Därför ska regeringen – vare sig den är borgerlig eller rödgrön – inte utlova ytterligare ofinansierade reformer.

– Sedan är det ett politiskt val om man vill använda handlingsutrymmet för fortsatta tillfälliga stimulansåtgärder eller snabbt återställa buffertarna inför framtiden, sade Lars Calmfors.

Han menar att det ”inte är självklart att strama åt 2011” (som nuvarande budget) utan att det går att vara expansiv. Exempelvis kan de tillfälliga statsbidragen till kommunerna förlängas.

De förhållandevis starka offentliga finanserna ger Sverige en handlingsfrihet som de flesta andra länder inte har.

– Jämfört med andra länder får man ge regeringen ett högt betyg, sade Lars Calmfors.

Som ändå gav dem kritik för att de stimulerade ekonomin för litet förra året.

Finansminister Anders Borg sög i sig det beröm som fanns i Finanspolitiska rådets rapport. Men han är minst lika orolig som Lars Calmfors när det gäller många länders skuldnivåer och problem med att få låna till godtagbara räntenivåer.

– Vi är i ett besvärligt läge, sade Anders Borg. Orsaken är att det gjorts för lite och för sent.

Anders Borg tänker föreslå en ny konsolideringspakt. Budgetsäneringen måste gå snabbare. Att försöka uppnå ett underskott på 3 procent av BNP till 2013 räcker inte.

– Länder måste tvingas genomföra åtgärder som biter bättre 2011 och 2012. Krisproblemen är så allvarliga, sade finansminister Anders Borg.

Han menar att länder med stora underskott inte endast ska ner till 0 procents underskott utan även sträva efter överskott för att kunna minska sin statskuld.

Anders Borg har, liksom Socialdemokraterna, avvisat förslaget att EU ska förhandsgranska de nationella budgetarna.

– Däremot bör vi jobba vidare med att stärka de nationella budgetramverken, sade Anders Borg.

Han kan tänka sig att den svenska politiken med överskottsmål, utgiftstak och tydlig redovisning av olika utgiftsområden även skulle fungera på europeisk nivå. Det borde andra länder kunna ta efter, menar finansministern.

Sedan tidigare har den svenska modellen med stabilitetsavgifter från banker som bildar en stabilitetsfond, som tar hand om problem i den finansiella sektorn, rönt intresse från USA och delvis utgjort en modell för den europeiska fond som bildats i kölvattnet på Greklands krisen.

– Om vi ska bryta den förtroendekris som vi nu har måste vi kunna visa upp vägen mot uthålliga finanser, sade Anders Borg.

Leif Petersen

Fakta

- **Finanspolitiska rådet** är en myndighet som har till uppgift att göra en oberoende granskning av regeringens finanspolitik.
- **Rapporten** Svensk Finanspolitik lämnas till regeringen en gång per år.
- **Igår** presenterades den tredje rapporten.
- **Rådets** rapport har granskat ett antal politikområden.

Vad gäller saken?

• **Jobbskatteavdraget**

Jobbskatteavdraget är antagligen effektivt för att öka sysselsättningen på sikt, skriver rådet. Avdraget finns i många andra länder. Men regeringen borde förklara bättre hur det fungerar. Det är rimligt att beskatta arbetsinkomster och pensioner olika om man vill öka sysselsättningen, skriver rådet.

• **Rut- och Rotavdrag**

Hellre Rut än Rot, skriver rådet. Det finns starkare samhällsekonomiska effektivitetsargument för ett permanent Rut-avdrag (hushållsnära tjänster) än för ett permanent Rot-avdrag (bygghantverkartjänster). Rot-avdraget bör omprövas när konjunkturen vänder uppåt.

• **Arbetsmarknads politiken**

För mycket coaching och för lite arbetsmarknadsutbildning, skriver rådet. Olika jobbsökaraktiviteter har använts för mycket i-lågkonjunkturen medan arbetsmarknadsutbildningen använts i för liten utsträckning.

Det finns en risk att reguljär utbildning har överexpanderat därför att den använts som försörjning för arbetslösa.

• **Sjukförsäkringen**

Det går inte att åtgärda de stora problem som fanns i sjukförsäkringen utan att misstag begicks men misstagen har varit alltför många, skriver rådet.

Rådet menar att man kunde ha "beviljat amnesti" åt de redan sjukskrivna och förtidspensionerade som fanns i systemet den 1 juli 2008 då de nya reglerna infördes och låtit de nya reglerna endast gälla nya fa